

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**İKİNCİ BÖLÜM
KARAR****SADIK ÇAKAL BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2018/13343

Karar Tarihi : 29/12/2021

Başkan : Kadir ÖZKAYA
Üyeler : Engin YILDIRIM
M. Emin KUZ
Rıdvan GÜLEÇ
Yıldız SEFERİNOĞLU
Raportör : Selçuk KILIÇ
Başvurucu : Sadık ÇAKAL
Vekili : Av. Suat ÖZBEK

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, tam yargı davasının süre aşımı gerekçesiyle reddedilmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 25/4/2018 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:
8. Muğla 4. Noterliği, başvurunun alacağına karşılık ... plakalı araç üzerine rehin kaydı konulması için 31/8/2012 tarihinde *düzenleme şeklinde rehin sözleşmesi* düzenlemiştir.

9. Rehin sözleşmesinin trafik tescil kaydına işlenmesi gerekirken o tarihte Marmaris İlçe Emniyet Müdürlüğünde görevli polis memurunun kayıt yapmaması nedeniyle araç sahibi aracını satmıştır.

10. Başvurucu, araç sahibinin borcunu ödememesi üzerine rehinin paraya çevrilmesi için girişimde bulunduğu 28/5/2013 tarihinde rehinin araç siciline işlenmediğini öğrenmiştir. Aynı tarihte konuyla ilgili Marmaris Cumhuriyet Başsavcılığına (Cumhuriyet Başsavcılığı) suç duyurusunda bulunmuştur. Marmaris 4. Asliye Ceza Mahkemesinin (Ceza Mahkemesi) 16/12/2014 tarihli kararıyla görevli polis memurunun görevi ihmal suretiyle görevini kötüye kullanma suçunu işlediği gerekçesiyle cezalandırılmasına karar verilmiştir.

11. Başvurucu; idareye yaptığı 11/3/2014 tarihli başvurusuyla, alacağını tahsil edemediğini ve zararın idarenin kusurlu eylemi neticesinde meydana geldiğini belirterek rehin bedeli olan 25.000 TL maddi tazminatın idareye başvuru tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle tazminine karar verilmesini istemiştir.

12. İdareye yaptığı talebin 9/5/2014 tarihli işlemler reddedilmesi üzerine başvuru, 26/5/2014 tarihinde Muğla 1. İdare Mahkemesinde (Mahkeme) tam yargı davası açılmıştır. Dava dilekçesinde başvuru; rehinin trafik tescil kaydına işlenmemiş olması nedeniyle araç sahibinin aracını sattığını ve rehin hakkı kapsamında alacağını tahsil edemediğini, idare personelinin kusurlu eylemi nedeniyle rehin bedeli kadar zarara uğradığını, idarenin haksız fiili neticesinde uğradığı zararın tazmin edilmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

13. Mahkeme 27/12/2016 tarihli kararıyla davayı reddetmiştir. Kararın gerekçesinde; salt idare ajanının kayıtlarda yanlışlık yapmasının hizmet kusuru sayılamayacağı, bu sebeple davalı idarenin doğduğu ileri sürülen zararın tazmin sorumluluğunun bulunmadığı ancak tazminat isteminin adli yargıda açılacak bir davaya konu olabileceği belirtilmiştir.

14. Başvurucu, istinaf başvurusunda bulunmuş; İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin (Daire) 8/2/2018 tarihli kararıyla mahkeme kararının kaldırılmasına, davanın süre aşımı yönünden reddine kesin olarak karar verilmiştir. Kararın gerekçesinde; başvuru üçüncü kişiden alacağına karşılık ilgilinin aracı üzerine 31/8/2012 tarihli rehin sözleşmesi ile rehin koydurduğu, bu rehin sözleşmesinin Marmaris İlçe Emniyet Müdürlüğüne gönderilmesi üzerine görevli polis memurunca 11/9/2012 tarihinde tescil kaydıyla ilgili işlem tesis edildiği fakat görevli polis memurunca anılan noter sözleşmesinin sehven rehin kaldırma şeklinde algılanması nedeniyle rehin kaydının işlenmediği ve üçüncü kişinin aracı satması üzerine başvuru rehin sözleşmesinin tescil kaydına işlenmemesinden dolayı zarar gördüğü iddiasıyla davayı açtığı belirtilmiştir. Bu kapsamda başvuru tarafından ileri sürülen zararın idari işlemde doğduğunun kabulü gerektiği ifade edilerek yerleşik Danıştay kararlarında idari işlemin ilgililere tebliğ edilmediği veya tebliği gerekmediği hâllerde, ilgilisi tarafından idari işlemin içeriği itibarıyla öğrenilmiş olması durumunda bu öğrenme tarihinin dava açma süresinin başlangıcına esas alınması gerektiği vurgulanmıştır. Başvurucunun *dava konusu işlemi*, Cumhuriyet Başsavcılığına şikâyette bulunduğu 28/5/2013 tarihinde öğrendiği, bu durumda söz konusu tarihten itibaren 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12. maddesi uyarınca altmış gün içinde dava açması veya aynı süre içinde tazminat istemiyle idareye başvurarak dava açması gerektiği hususuna yer verilmiştir. Bu süre geçirildikten sonra 4/3/2014 tarihinde idareye

yapılan başvuru üzerine açılan davada süre aşımı bulunduğu, bu nedenle davanın esasan karara bağlanmasına ilişkin mahkeme kararında yasal isabet görülmediği ifade edilmiştir.

15. Nihai karar 28/3/2018 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiştir.

16. Başvurucu 25/4/2018 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

17. 2577 sayılı Kanun'un "*Dava açma süresi*" kenar başlıklı 7. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştayda ve idare mahkemelerinde altmış ve vergi mahkemelerinde otuz gündür."

18. 2577 sayılı Kanun'un "*İptal ve tam yargı davaları*" kenar başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"İlgililer haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısıyla Danıştaya ve idare ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu husustaki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilirler. Bu halde de ilgililerin 11 inci madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır."

19. 2577 sayılı Kanun'un "*Doğrudan doğruya tam yargı davası açılması*" kenar başlıklı 13. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka suretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında altmış gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

20. Anayasa Mahkemesinin 29/12/2021 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

21. Başvurucu; idarenin personelinin kusurlu eylemi neticesinde kendisinin zarara uğradığını, ilgili kamu görevlisinin bu olay sırasında görevini kötüye kullandığının yargı kararıyla ortaya konulduğunu ve hapis cezası aldığını, talep edilen tazminata konu olayın idari işlem değil idari eylemden kaynaklandığını, mevzuatın yanlış yorumlanması suretiyle haksız yere davasının süre aşımı nedeniyle reddedildiğini belirterek adil yargılanma ve etkili başvuru haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme

22. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

23. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirilmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun şikâyetinin özü, Dairenin davanın niteliğini belirleme noktasında hukuk kurallarını hatalı değerlendirmesi ve uygulaması neticesinde uyumsuzluğun esasının incelenememesidir. Bu nedenle belirtilen ihlal iddialarının tümü mahkemeye erişim hakkı kapsamında incelenmiştir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

24. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Hakkın Kapsamı ve Müdahalenin Varlığı

25. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddiada bulunma ve savunma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla mahkemeye erişim hakkı, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğünün bir unsurudur. Diğer yandan Anayasa'nın 36. maddesine *adil yargılanma* ibaresinin eklenmesine ilişkin gerekçede, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde de güvence altına alınan adil yargılanma hakkının madde metnine dâhil edildiği vurgulanmıştır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni (Sözleşme) yorumlayan AİHM, Sözleşme'nin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının mahkemeye erişim hakkını içerdiğini belirtmektedir (*Özbakım Özel Sağlık Hiz. İnş. Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti.*, B. No: 2014/13156, 20/4/2017, § 34).

26. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğü, bir temel hak olmanın yanında diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanmayı ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden biridir. Bu bakımdan davanın bir mahkeme tarafından görülebilmesi ve kişinin adil yargılanma hakkı kapsamına giren güvencelerden faydalanabilmesi için ilk olarak kişiye iddialarını ortaya koyma imkânının tanınması gerekir. Diğer bir ifadeyle dava yoksa adil yargılanma hakkının sağladığı güvencelerden yararlanmak mümkün olmaz (*Mohammed Aynosah*, B. No: 2013/8896, 23/2/2016, § 33).

27. Anayasa Mahkemesi bireysel başvuru kapsamında yaptığı değerlendirmelerde mahkemeye erişim hakkının bir uyumsuzluğu mahkeme önüne taşıyabilmek ve uyumsuzluğun etkili bir şekilde karara bağlanmasını isteyebilmek anlamına geldiğini ifade etmiştir (*Özkan Şen*, B. No: 2012/791, 7/11/2013, § 52).

28. Somut olayda tam yargı davasının süre aşımından reddedilerek uyuşmazlığın esasının incelenmemesi nedeniyle başvurusunun mahkemeye erişim hakkına yönelik bir müdahalenin bulunduğu görülmektedir.

b. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

29. Anayasa'nın 13. maddesi şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

30. Yukarıda anılan müdahale, Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşullara uygun olmadığı takdirde Anayasa'nın 36. maddesinin ihlalini teşkil edecektir. Bu sebeple müdahalenin Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve somut başvuruya uygun düşen, kanun tarafından öngörülme, haklı bir sebebe dayanma (meşru amaç) ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama koşullarına uygun olup olmadığının belirlenmesi gerekir.

i. Kanunilik

31. Somut olayda Daire, dava konusu zararın idare tarafından tesis edilen işlemden kaynaklandığını belirterek dava açma süresini 2577 sayılı Kanun'un 12. maddesi kapsamında değerlendirmiştir. Başvurucu ise talep edilen tazminata konu olayın idari işlemde değil idari eylemden kaynaklandığını ve dava açma süresinin 2577 sayılı Kanun'un 13. maddesi kapsamında ele alınması gerektiğini ileri sürmektedir.

32. 2577 sayılı Kanun'un 12. maddesinde ilgililerin, haklarını ihlal eden idari işlem sebebiyle doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri veya ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine bu husustaki kararın veya kanun yollarına başvurulması hâlinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilecekleri düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm kişiler aleyhine tesis edilen hukuka aykırı idari işlemlerden doğan zarar nedeniyle açılan davaları kapsamaktadır. 2577 sayılı Kanun'un 13. maddesinde ise idari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka suretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her hâlde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemelerinin gerektiği, bu isteklerinin kısmen veya tamamen reddi hâlinde bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında altmış gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren dava süresi içinde dava açabilecekleri belirtilmiştir. Anılan hüküm ile de kişilerin haklarını ihlal eden idari eylemler nedeniyle doğan zararların tazmini amacıyla açılan davalar kapsam altına alınmıştır.

33. Somut olayda başvuru, üçüncü kişiden alacağına karşılık ilgili şahsın aracı üzerine rehin sözleşmesi uyarınca rehin kaydı koydurulmasını istemiş; söz konusu rehin sözleşmesinin anılan aracın trafik tescil kaydına işlenmemesi nedeniyle aracın satılması üzerine oluşan zararının tazmini istemiyle dava açmıştır. Bu kapsamda, başvuru hakkında doğrudan tesis edilmiş bir işlemin bulunmadığı ve zararın idarenin ihmalden doğduğu iddiasına dayandırıldığı değerlendirildiğinde açılan tam yargı davasında 2577 sayılı Kanun'un

12. maddesinin uygulanması gerektiği hususunda ciddi kuşklar oluşmaktadır. Bununla birlikte somut olaya uygulanacak hukuk kurallarının yorumu görevinin öncelikle derece mahkemelerine ait olduğu da gözetilerek *kanunilik* unsuru yönünden daha öte bir tartışma yapılmasına gerek görülmemiş ve bu hususun aşağıda *ölçülülük* unsuru yönünden tartışılmasının uygun olacağı değerlendirilmiştir.

ii. Meşru Amaç

34. Dava açmanın bir süreye bağlanmasının meşru amacının ne olduğu hususu benzer nitelikteki başvurularda Anayasa Mahkemesi tarafından müteaddit defa incelenmiştir. Anayasa Mahkemesi bu incelemelerinde, idari işlem ya da eylemlere karşı açılacak davalarda süre koşulu öngörülmesinin en genel ifadesiyle Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesinin bir gereği olan idari istikrarın sağlanması şeklinde bir meşru amacı bulunduğuna işaret etmiştir (daha ayrıntılı değerlendirme için bkz. *Ayşe Yıldırım*, B. No: 2014/5, 25/10/2017, §§ 54, 55; *Fatma Altuner*, B. No: 2014/17714, 26/10/2017, §§ 48,49; *Çölbeyi Lojistik Nakliyat Gümrükleme Denizcilik İnşaat Turizm Sanayii ve Ticaret Limited Şirketi*, B. No: 2014/12354, 9/11/2017, § 52).

iii. Ölçülülük

(1) Genel İlkeler

35. Ölçülülük ilkesi elverişlilik, gereklilik ve orantılılık olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. Elverişlilik öngörülen müdahalenin ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını, gereklilik ulaşılmak istenen amaç bakımından müdahalenin zorunlu olmasını yani aynı amaca daha hafif bir müdahale ile ulaşılmamasının mümkün olmamasını, orantılılık ise bireyin hakkına yapılan müdahale ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir (AYM, E.2011/111, K.2012/56, 11/4/2012; E.2014/176, K.2015/53, 27/5/2015; E.2016/13, K.2016/127, 22/6/2016; *Mehmet Akdoğan ve diğerleri*, B. No: 2013/817, 19/12/2013, § 38).

36. Somut olayda elverişlilik ve gereklilik ilkeleri yönünden tartışılmayı gerektirecek bir yön bulunmamaktadır. Asıl üzerinde durulması gereken müdahalenin orantılı olup olmadığıdır.

37. Orantılılık, amaç ile araç arasında adil bir denge kurulmasını gerektirmektedir. Buna göre mahkemeye erişim hakkına getirilen sınırlamayla ulaşılmak istenen meşru amaç ve başvurunun mahkemeye erişim hakkından yararlanmasındaki bireysel yarar arasında makul bir orantı kurulmalıdır. Hedeflenen amaca ulaşıldığında elde edilecek kamusal yararlar kıyaslandığında sınırlama ile kişiye yüklenen külfetin aşırı ve orantsız olmaması gerekir (*Mustafa Berberoğlu*, B. No: 2015/3324, 26/2/2020, § 49).

38. Anayasa Mahkemesi bireysel başvuru kapsamında yaptığı değerlendirmelerde kişinin mahkemeye başvurmasını engelleyen veya mahkeme kararını anlamsız hâle getiren, bir başka anlatımla mahkeme kararını önemli ölçüde etkisizleştiren sınırlamaların mahkemeye erişim hakkını ihlal edebileceğini ifade etmiştir (*Özkan Şen*, § 52).

39. Bu nedenle mahkemelerin usul kurallarını uygularken yargılamanın hakkaniyetine zarar getirecek ölçüde katı şekilcilikten kaçınmaları gerektiği gibi kanunla öngörülmüş usul şartlarının ortadan kalkmasına neden olacak ölçüde aşırı esneklikten de

kaçınmaları gerekir (*Kamil Koç*, B. No: 2012/660, 7/11/2013, § 65). Bu kapsamda mevzuatta öngörülen dava açma süresine ilişkin kuralların hukuka açıkça aykırı olarak yanlış uygulanması veya bu sürelerin hatalı hesaplanması nedenleriyle kişilerin dava açma ya da kanun yollarına başvuru haklarını kullanmasına engel olunması mahkemeye erişim hakkını ihlal edebilir (*Özbakım Özel Sağlık Hiz. İnş. Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti.*, § 38).

(2) İhkelerin Olaya Uygulanması

40. Bireysel başvuruya konu davada Daire öncelikle davanın sebebini, uyumsuzluk konusu olgunun ne olduğunu irdelemiş; bu olguyu görevli polis memurunun ilgili aracın tescil kaydına yönelik işlem tesis ederken rehin sözleşmesini tescil kaydına işlememesi üzerine üçüncü kişinin aracını satması nedeniyle uğranıldığı iddia edilen zararların tazmini istemi olduğunu tespit etmiştir. Bu kapsamda Dairenin zararın idari işlemde doğduğu değerlendirilmesiyle davayı idari işlemde doğan zararın tazmini istemiyle açılan bir tam yargı davası olarak nitelediği ve olayda uygulanacak dava açma sürelerine ilişkin kuralları da buna göre belirlediği görülmüştür. Bu sebeple Daire, söz konusu işleme ilişkin olarak Cumhuriyet Başsavcılığına şikâyetle bulunması ile başvuruçunun idari işlemde doğan zararını öğrendiğini ancak söz konusu davanın anılan şikâyetten çok sonra açıldığı gerekçesiyle davanın süresinde açılmadığını belirtmiştir.

41. Dosya kapsamında başvuruçunun zararlarının tazminine yönelik idareye yaptığı başvuruda ve dava dilekçesinde, zararının kamu görevlisinin haksız eylemi neticesinde meydana geldiğini ve idarenin hizmet kusurunun bulunduğunu ifade ettiği görülmüştür. Başvuruçucu; idarenin kusurlu hareketi neticesinde hakkında rehin sözleşmesi düzenlenmiş aracın bir başkasına devredildiğini, alacaklı olmasına karşın rehinin paraya çevrilmesi yoluna başvurmadığını ve bu suretle alacağını tahsil edemediğini ifade etmektedir. Başka bir deyişle başvuruçucu, rehinin trafik tescil kaydına işlenmemesi ve idarenin haksız fiili nedeniyle söz konusu zararının doğduğunu ileri sürmektedir.

42. Başvuruçucu tarafından açılan tam yargı davası idarenin doğrudan kendisi aleyhine tesis ettiği herhangi bir idari işlemin hukuka aykırı olması, diğer bir ifadeyle idarenin kendisi aleyhine hukuka aykırı işlem tesis etmiş olması sebebine dayanmamaktadır. Açılan dava, başvuruçunun lehine olan rehinin idarenin memurunun kusurlu davranışı nedeniyle -nitekim idarenin memurunun kusurlu davranışı Ceza Mahkemesi kararıyla da ortaya konulmuştur (bkz. § 10)- aracın trafik tescil kaydına işlenmemesi üzerine ortaya çıktığı ileri sürülen zarar iddiasına dayanmaktadır.

43. Daire kararında başvuruçunun tazminini istediği zararın idari işlemde doğduğu ve söz konusu işlemin başvuruçunun noterde düzenlettirdiği rehin sözleşmesinin ilgili aracın trafik tescil kaydına işlenmemesi olduğu kabul edilmiş ise de başvuruçunun ileri sürdüğü zararın doğrudan tescil etmeme işlemi itibarıyla değil bunun sonrasında üçüncü kişi tarafından aracın satılması üzerine temellendirildiği anlaşılmıştır.

44. Buna göre başvuruçunun noterde düzenlettirdiği rehin sözleşmesinin ilgili aracın trafik tescil kaydına işlenmesi gerekirken idarenin hareketsiz kalması şeklindeki ihmali nedeniyle başvuruçunun zararının oluştuğunu ileri sürdüğü araç satışının gerçekleştiği gözönünde bulundurulduğunda dava açma süresinin başlangıcının -doğrudan zararı doğurmayan- tescil etmeme işlemi olduğu kabulüne dayandıran Daire yorumunun makul ve öngörülebilir olmadığı değerlendirilmiştir.

45. Sonuç olarak başvurunun davaya konu tazminat talebinin gerekçeleri karşısında Dairenin dava açma süresine yönelik değerlendirmesinde 2577 sayılı Kanun'un dava açma sürelerine ilişkin hükümlerinin başvurunun mahkemeye erişim hakkını engelleyecek şekilde önemli ölçüde dar yorumladığı değerlendirilmiştir.

46. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvenceye bağlanan mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine karar vermek gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

47. Başvuruda tespit edilen hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Bu kapsamda kararın gönderildiği yargı mercilerince yapılması gereken iş yeniden yargılama işlemlerini başlatmak ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar vermektir (30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasında düzenlenen bireysel başvuruya özgü yeniden yargılama kurumunun özelliklerine ilişkin kapsamlı açıklamalar için bkz. *Mehmet Doğan* ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aligül Alkaya ve diğ.leri (2)*, B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberoğlu (3)* [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin mahkemeye erişim hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak amacıyla İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesine gönderilmek üzere Muğla 1. İdare Mahkemesine (İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 8/2/2018 tarihli ve E.2017/1403, K.2018/235 sayılı kararına ait dava dosyası ile ilgilidir.) GÖNDERİLMESİNE,

D. 294,70 TL harç ve 4.500 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 4.794,70 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

E. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 29/12/2021 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.